

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS IS RÉSZT VETT A XXII. KRIMINÁLEXPÓN

Kommunikáció a biztonságos világért, kommunikáció a biztonságos Magyarországiért címmel 2018. november 12-14. között rendezték meg a XXII. biztonsági és informatikai, bűnmegelőzési, bűnüldözési, igazságszolgáltatási konferenciát, vagyis a Kriminálexpón. A rendezvény programjában november 13-án és 14-én is a büntetés-végrehajtást érintő színvonalas előadások szerepeltek.

A Nemzeti Közszerzői Egyetemen tartott tanácskozás november 13-ai napján, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága szervezésében „A büntetés-végrehajtási szervezet bűnmegelőzési szerepvállalása, a helyreállító igazságszolgáltatás eszközszerkezetébe illeszkedő programok bemutatása” címmel rendeztek beszélgetéssorozatot.

A büntetés-végrehajtás folyamatosan újabb és újabb kihívásokkal találja szemben magát. Mostanra eljutottunk oda, hogy már nem csupán reagálunk az egyes kérdésekre, hanem a problémák elé megyünk – mondta Schmehl János bv. vezérőrnagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának biztonsági és fogvatartási helyettese a beszélgetéssorozat megnyitóján.

Schmehl János a tanácskozás témájával, a bűnmegelőzés és a visszaesés csökkentésével kapcsolatban a munkáltatást és az oktatást, mint a legfontosabb beavatkozási területeket és lehetőségeket emelte ki. Mint mondta, a büntetés-végrehajtási intézeteken belüli munkáltatásnak ártalomcsökkentő hatása van, növeli a munkatapasztalatot, a megszerzett szakképesítésen belül gyakorlatszerzésre ad lehetőséget és munkára nevel. Hozzátette: nagy eredmény az is, hogy a fogvatartottak általános iskolázottsági szintje emelkedik, valamint egyre magasabb a szakképzésbe bevontak létszáma. A bűnmegelőzési programokkal kapcsolatban a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanácscsal történő eredményes együttműködést, például a Családi Döntéshozó Csoportkonferenciák sikerességét emelte ki. Beszélt a jóvátételi programok fontosságáról, valamint arról, hogy továbbra is fontos szervezeti cél az, hogy a közvélemény minél szélesebb körben ismerje meg ezeket a kezdeményezéseket. De hangsúlyozta, hogy különösen fontos szerepet kap a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői tevékenység, és a reintegrációs őrizet is. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága jelenleg hét minisztériummal, az Országos Rendőr-főkapitánysággal, az Országos Kriminológiai Intézettel, öt felsőoktatási intézménnyel, és még több civil szervezettel, alapítvánnyal folytat tárgyalásokat a visszaesés megelőzése tekintetében bevezethető új projektek megalkotása, végrehajtása vonatkozásában – emelte ki a vezérőrnagy, megjegyezve: mindannyiunk kiemelt szakmai célja, hogy a fogvatartottak a bv. intézet elhagyását követően jogkövető magatartást folytassanak és olyan életet éljenek, amely során elkerülik az újabb bűnelkövetést.

A köszöntőt követően Kovács Mihály bv. ezredes, a Fogvatartási Ügyek Szolgálatának vezetője ismertette a Büntetés-végrehajtási Szervezet helyét a társadalmi bűnmegelőzésben. Minden, ami a befogadástól kezdve fogvatartottakkal történik a büntetés-vég-

rehajtási intézetekben, az már a társadalmi visszailleszkedést szolgálja – hangsúlyozta. A fogvatartotti foglalkoztatás eredményességét a számok egyértelműen visszaigazolják, gyakorlatilag minden munkaképes fogvatartott dolgozik, vagy részt vesz valamilyen reintegrációs programban – emelte ki. A Büntetés-végrehajtási Szervezet reintegrációs törekvéseivel kapcsolatban bemutatta azt a sokrétű folyamatot, amelyet a szervezet a fogvatartottak társadalomba történő visszailleszkedése érdekében végez. Szót ejtett többek között a munkáltatásról, az alap-, közép- és felsőfokú oktatásba való belépés biztosításáról, a különböző jóvátételi programokban való részvételi lehetőségekről és a társadalmi felelősségvállalás erősítéséről. A távmeghallgatás bevezetését igazi sikertörténetnek nevezte, amely jelentős mértékben segíti a büntetés-végrehajtás napi feladatellátását, hiszen az új megoldásnak köszönhetően csökkenthető a körszállításban érintett fogvatartottak létszáma, az előállítások száma, de az új rendszer előnyei között említette a költséghatékonyságot is.

Majd Gratzer-Sővényházy Edit r. ezredes, a Nemzeti Büntetőeljárásügyi Tanács főosztályvezetője a Tanács fogvatartott és szabadult elítéltek társadalmi reintegrációjában betöltött szerepéről beszélt a hallgatóságnak. Bemutatta a Tanács működését, feladatát és stratégiáját. A börtönben indított jobb agyféltekés rajztanfolyamok pozitívumaira is kitért: véleménye szerint ezek a foglalkozások kifejezetten jótékony hatással vannak a fogvatartottakra, hiszen serkentik a koncentrációs készségüket és kreativitásukat is. Végül röviden szólt a Tanács közeljövőben befejeződő látenciakutásáról is. Ezt követően Lakatos Tibor r. ezredes, az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatóság Közrendvédelmi Főosztályának vezetője a fogvatartottak ideiglenes intézetelhagyása, és a szabadult elítéltek kontrollálása területén jelentkező rendőrségi feladatokat vázolta fel, a rendőrség és a Büntetés-végrehajtási Szervezet között meglévő kiváló együttműködés fontosságát hangsúlyozta. A kávészünet után további két érdekes előadás következett. Az első témát Juhász Ferenc bv. alezredes, a Fogvatartási Ügyek Szolgálatának osztályvezetője fejtette ki „*Alternatív jogintézmények és módszerek a büntetés-végrehajtás eszköztárában*” címmel. A büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők tevékenységét elemezte, az elért eredményeket, tapasztalatokat számadatokkal is alátámasztva mutatta be. A reintegrációs őrizet sikerei mellett ugyanakkor elismerően szólt az EFOP-1.3.3-16-2016-00001 azonosító számú, „Fogvatartottak reintegrációja” című kiemelt projektnek köszönhetően megvalósuló közösségi foglalkoztatókról és a fiatalok fogvatartottak reintegrációját támogató tanodaszerű szolgáltatások beindításáról is. Végül Katona Csilla, a Magyar Testvéri Börtöntársaság elnökének „*Resztoratív módszerek az elmélet és a gyakorlat szintézisében*” című beszámolója hangzott el. A börtönökben folyó szociális és reintegrációs munkában 25 éves tapasztalattal rendelkező szakember a fogvatartottak vallási életével kapcsolatos hazai és nemzetközi példákat és eredményeket ismertette. A Zakeus programmal kapcsolatban a sértettek bevonásának nehézségéről, de fontosságáról is beszélt. A különböző resztoratív kezdeményezések fontosságát is hangsúlyozta, de az Angyalfa program apropóján a családi kapcsolatok erősítését is nélkülözhetetlennek nevezte.

A november 14-én, Prof. Dr. Horváth Attila, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Kar egyetemi tanára, a Magyar Állam- és Jogtörténeti Intézet vezetője által levezetett beszélgetéssorozat már a Csemegi-kódex megalkotásának 140. évfordulójáról szólt, az előadások a Csemegi Károly nevével fémjelzett törvénykönyv jogtörténeti háttérével, a törvénykönyv elfogadásig tartó hosszú útjával és az alkotó személyével foglalkoztak. Az első előadó, Dr. Nánási László, a Bács-Kiskun

Megyei Főügyészség főügyésze Magyarország korabeli speciális büntetőjogi helyzetét ismertette, az 1700-as évek elején kezdődő kodifikációs előzmények mellett Csemegi igazságügyi pályáját is részletezte. Bemutatta azt a borzasztóan hosszú utat, amelynek végén 1878. május 27-én az uralkodó szentesítette a kódexet.

A második előadó Prof. Dr. Tóth Mihály, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntetőjogi Tanszékének tanára „Csemegi Károly, mint ember” című előadásában arra a kérdésre kereste a választ, hogy ki volt valójában Csemegi Károly, hogyan élt, hogyan vívta meg szakmai csatáit. Az akadályoktól sem mentes életút-ismeretetés során érdekességeket és apró, ugyanakkor Csemegi Károly személyiségének megismeréséhez nélkülözhetetlen epizódokat is megosztott a hallgatósággal. Megtudhattuk, hogy már húsz évesen gyakorló ügyvéd, 1848-ban pedig csapatot vezető őrnagy volt. Előadása nagy segítség volt a makacs és önféjű, őszinte és szókimondó Csemegi megismeréséhez.

Prof. Dr. Mezey Barna a Magyar Tudományos Akadémia doktora, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának egyetemi tanára az első magyar büntető törvénykönyv létrejöttének kodifikációs hátterét ismertette, de a kódexet életre hívó jogalkotási igényeket is részletezte. Véleménye szerint a törvénykönyv hatalmas eredménye az volt, hogy elfogadta a progresszivitást, ami a korabeli Európa legmodernebb rendszerének számított. Kiemelte: magáért beszél, hogy az összes európai büntető törvénykönyv szintézisét adó kódex általános része 70 évig, különös része pedig 80 évig hatályos maradt. Dr. Pallo József, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának docense és a Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Bizottság Büntetés-végrehajtási Jogi Albizottságának titkára „A Csemegi-kódex formálódás a jogpolitika változásainak függvényében” című előadásában az első, második és harmadik börtönnovellaként is ismert törvénycikkek sajátosságairól beszélt. Zárszávéban a jogpolitika és szakpolitika közötti ideális egyensúly megteremtésének fontosságát hangsúlyozta. Dr. Szabó József Tamás, az Igazságügyi Minisztérium beosztott bírója az új büntetőeljárás törvény és a Csemegi-kódex közötti hasonlóságokat ismertette. „A Csemegi-kódex hatása az új büntetőeljárásjogi törvényre” című előadásából megtudhattuk, hogy a maradandó értékeket és elveket rögzítő törvénycikkek 140 év távlatából is jelentős üzenete van. Dr. Békés Ádám, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának docense a modern büntetőpolitika 2000-es évektől kezdődő alakulását Csemegi Károly az igazságos, tehát hiteles büntetési rendszerről szóló és máig is ható gondolata szerint boncolgatta. Szót ejtett a középérték és a háromcsapás mellett az új Btk.-val kapcsolatban a feltételes szabadságra bocsátás intézményéről is.

Végül Dr. Vókó György az első magyar büntető törvény, vagyis a 140 éve létrehozott Csemegi-kódex máig tartó hatásáról beszélt. Hangsúlyozta: a kódex a XIX. század legjobb európai törvénykönyve volt, amely világító fátylaként ég mind a mai napig. Erényei között emelte ki a korabeli elavult börtönrendszer megreformálása és modernizálása, a nagyszabású börtönépítések elindítása mellett azt, hogy a fogvatartottak kezelését is jelentős mértékben humanizálta.